

Давно за гори сонце впало,
у тихий вирій спать пішло,
і ніч під темне покривало
сховала тихее село.
Чар-сон вже вибравсь з дрімотою:
крильми сни~мари розсипа,
колишне шепче, а рукою
легенько очі примика.
Лише від мене, самітного,
втіка чогось, скривається:
чи дум моїх, чи поту мого
гарячого лякається?
З пером в руці при свічечці
просидів я ось до півночі,
а думка мчить по думочці,
перо ж їх віршувать не хоче.
Не хоче думок віршувать,
без зерна зліплювать лушпину,
не хоче Муза вколихать
у тихий сон чужу дитину.
Прийди же, дівонько свята,
що десь під Каневом гуляеш
біля могили Кобзаря,
понад Дніпром його літаеш, —
прийди, благає сирота!
Візьми за руку, як дитину,
відчинь до раю ворота,
в поезії веди країну!
Там, — кажуть, — дивне сяєво
озарює душі очиці,
там кришталеве джерело
із животворної водиці.
Хто з того джерела нап'ється,
прозрить, і серце вчує в груді,
і всіх любити поклянеться,
тобі одній служити всюди.
Приходь же, дівонько свята,
візьми на свої віщі крила
і понеси!..
О боже, се ж вона!
Вона сама з небес зступила
і станула передо мною
в своїм величнім маєстаті,
в білесенькій сніговій шаті...

О нене, зве мене рукою!
Звізда пала над головою
і віщий ореол горить,
а сніжно-білою рукою
парчеву зав'язку держить.
«Ходи!» — «Іду». — «Клякай!»
— «Клякаю».

Серпанком зав'язала очі
і повела. Іду, де хоче.
Куди? Не бачу, не вгадаю.
Я чув лиш крик, і сміх людей,
і кременисту злу дорогу,
і терня, що росло по ній
і втомлену кололо ногу.
Ліси і гори край ріки,
стрімки, нетоптані стежини,
кладки хисткі понад щілини,
держачися її руки,
пройшов я хитною ногою,
поки зійшов на битий шлях.
Обтер тоді чоло зі зною,
спочив, прогнав від себе жах
і йшов вже певними стопами
за дівою...

Аж втім: «Чекай!
Серпанок розв'язати дай!» —
Рекла медовими устами
і розв'язала — я й не знав.
Протер пучками мляві очі
і зором обрїй весь обняв —
ум віри йнять очам не хоче...
Переді мною дивний край,
безмежний степ, луги зелені,
ліси, сокирою не ткнені:
цвіте, описуєсь розмай
над молочними річеньками,
А Словутиця, цар Дунай
блищить на сонечку хвильками...
Такий, знать, був Адамів рай!
«Що се, божа сторононька
так процвіта, чия вона,
і чом на ній людей нема,
лиш вічна царить тишинонька?» —
посмів я дівоньку спитать.
«Пожди! Уздриш! І твої люди
прийдуть, і умний лад їх буде

сльозами й кров'ю поливаютьсю, не панахану сохою
країну, що перед тобою.

Тепер же дай тебе напою
святою, віщою водою...»

Рекла і з близької криниці,
що біла шпарко з-під скали,
набрала чистої води
до кришталевої скляниці,
і принесла, і каже: «Пий,
омий твої безсилі очі,
і так скріпить тебе напій,
що будеш бачить серед ночі,
і в сонце здужаєш дивиться,
і ум твій бистро роз'ясниться,
і серце дужче стане битися,
вогнем любові розгориться!
На, пий і не жахайсь нічого —
я покровителька твоя!»

І я напивсь напою того...

Ох ти, недоленько моя!

Край мене чорная темрява:
погасло сонце, щезло все, —
лиш страшно щось скрипить, гуде,
неначе та машина ржава
скрегоче ржавим колесом.

А далі дзвін став бити години
протяжним, сильним голосом
з самої десь небес вершини...

«Не бійся! — вчув я діви клик. —

Се в небі час пробив ісконний,
і голос сей громогомонний
віки лиш вибивати звик.

Се він новий момент голосить,
а відтепер не вдарить знов,
аж на землі мир і любов
тенет насильства не поносить.

Вже близько той блаженний час
з життям-буттям своїм щасливим
прийде і стане серед нас —
лише чекай, будь терпеливим!»

Враз зазоріло понад гори,
і ясне сонце виринуло,
промінням сипнуло в простори.

І знов степи, луги зелені,
ліси, сокирою не ткнені,
понад Словутицю, Дунай
розкинулись перед очима...

Вперше надруковано в збірці Олександра Козловського «Мирти і кипариси», Львів, 1905.

Текст наводиться за збірником [Олександр Козловський. Поезії](#). — Бібліотека поета.
Радянський письменник. — Київ, 1966